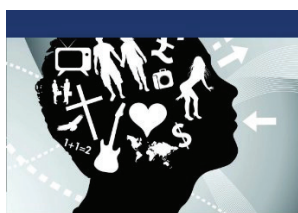

P. Rudalevičienė. Šizofrenija sergančių ligonių kliesių ir haliucinacijų turinys. Religinis ir sociokultūrinis pagrindas. Asmeninio religingumo svarba

Content of Delusions and Hallucinations in Schizophrenia. Religious and socio-cultural background. Importance of personal religiosity. Lambert Academic Publishing. 2010. ISBN 978–3–8383–7900–5. 128 p.

Robertas BUNEVIČIUS

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Psichofiziologijos ir reabilitacijos institutas

Palmira Rudalevičienė

Content of Delusions and Hallucinations in Schizophrenia
Religious and socio-cultural background. Importance of personal religiosity

Akademinių knygų leidykla „Lambert Academic Publishing“ (LAP) (Vokietija) išleido Palmiros Rudalevičienės monografiją „Content of Delusions and Hallucinations in Schizophrenia. Religious and socio-cultural background. Importance of personal religiosity“. („Šizofrenija sergančių ligonių kliesių ir haliucinacijų turinys. Religinis ir sociokultūrinis pagrindas. Asmeninio religingumo svarba“). Palmira Rudalevičienė dirbo

KMU Psichofiziologijos ir reabilitacijos institute mokslo darbuotoja ir prieš dvejus metus sėkmingai apgynė daktaro disertaciją (moksl. vadovas prof. R. Bunevičius).

Palmira Rudalevičienė savo mokslinius tyrimus yra pašventusi šizofrenijai. Autorė teigia, jog kliesių turinys yra labai įdomi sritis, ji dinamiška, joje užkoduota daug įdomios informacijos. Turiniui išaiškinti, reikia pateikti įdomų, labai asmenišką pokalbį su pacientu, kurio metu išaiškėja ne tik psichopatologija, bet ir paciento interesai, jo vertybių sistema, asmeniniai įsitikinimai. Tyrėja pažymi, kad tokie pokalbiai labai suartina gydytoją ir pacientą.

Monografijoje aprašyti įvairūs psichopatologijos fenomenai, išnagrinėti religinio turinio, pasaulio pabaigos kliesės, aprašyti įvairių kultūrų paranoidinio haliucinacinio sindromo savitumai, aprašyti ir palyginti šizofrenija sergančių katalikų ir musulmonų kaltės kliesių skirtumai, aprašytos regos haliucinacijos, ieškota šios simptomatikos sąsajų su paciento religiniais įsitikinimais. Taip pat aprašyta asmeninio religingumo svarba psichoziniams fenomenams, įvertintos ir aprašytos kultūrinių veiksnių sąsajos su psichopatologija. Būtent šie kriterijai ir sudomino leidėjus, kurie patys susirado Palmirą, pasiūlė išleisti monografiją bei ėmėsi visų organizacinių darbų. Monografija parašyta anglų

kalba, ir platinama visame pasaulyje, ją užsakė ir „Amazon.com“ leidykla.

Kultūrinė kompetencija šiandien yra vienas iš profesinių reikalavimų, keliamų psichiatrams, ji būtina dirbant įvairiose pasaulio šalyse, reikalinga gilintis į šių dienų mokslinę psichiatrijos literatūrą. Iš šiuolaikinio psichiatro jau reikalaujama iširti sociokultūrinės įtakos savo pacientų psichikos ligų fenomenams. Religija, kaip vienas iš pasaulio suvokimo ir gyvenimo įprasminimo būdų, yra kultūros įtakos psichopatologijai sudėtinė dalis, be to, manoma, kad ji turi įtakos ir gydymui. Paciento vertybių sistema, įsitikinimai, religinės pažiūros ir dvasingumo poreikis turi būti žinomi psichiatru, gydančiam psichikos liga sergantį ligonį. Pastaruoju metu akcentuojama dvasingumo ir religinių įsitikinimų svarba psichikos ligoms. Dabartiniam pasauliui būdingi judėjimo ir kultūrų samplaikos procesai. Lietuvos psichiatrai susiduria su užsienio pacientais ne tik mūsų, bet ir kitose šalyje, nes Lietuvos gydytojų emigracija yra plintantis kultūrinis reiškinys. Klinikiniams specialistams didėja poreikis įgyti kultūrinių skirtumų žinių ir supratimo, siekiant rasti bendrą kalbą su pacientais ir suvokti jų psichopatologijos esmę. Daugiakultūrio dialogo užmezgimas yra globalėjančio pasaulio iššūkis ir šių dienų aktualija, skatinanti žmogiškąjį ir profesinį smalsumą bei tyrinėjimus.

Monografijoje be aprašomų atliktų tyrimų pateikiama ir plati mokslinės literatūros dvasingumo svarbos psichiatrijoje apžvalga, socialinė bei kultūrinė įtaka psichikai, aprašomas patoplastinis kultūros efektas, plačiai nušviečiama, kokią svarbą vaidmenį religiniai įsitikinimai bei praktika turi gydant psichikos ligas. Pvz. Indija, čia dvasingumo praktika yra svarbi terapija ir naudojama kiekvieno psichiatro darbe. Pateikiamos ištraukos iš Vedų, kurios skamba tarsi modernių Vakarų šalių neuropsichiatrijos vadovėlių dalys, kaip dvasinės terapijos pvz., aptariamoms kelios Gitanjali giesmės. Aukojimo giesmės („Gitanjali“), už kurias R. Tagorei 1913 m. suteikta literatūros Nobelio premija. Giesmės, kurias iš bengalų kalbos į anglų kalbą vertęs pasaulinės poezijos

klasikas William Yeats prisipažino išgyvenęs neįprastą Dievo artumą, skaitydamas tas eiles. Vėliau kritikai pripažino, kad teisingiau tas eiles vadinti maldomis. „Kad trokštu aš Tave, tiktai Tave, leisk man nuolat kartoti šiuos žodžius širdimi sava. Visi kiti geismai, kurie dieną naktį kelia sąmišį many, yra klaidingi ir tušti...“ Pati autorė tai patvirtina ir savo išpūdžiu, nes ji keletą kartų buvo ilgalaikėse profesinėse stazuotėse Indijoje, ir visa tai patyrė savo praktikoje. „Gitanjali“ tomelis visas sužymėtas, „suskaitytas“ guli Palmiros miegamajame dar nuo mokyklinių metų.

Gražų įžangos žodį monografijai parašė Mykolo Romerio ir Vytauto Didžiojo universitetų profesorius kunigas Andrius Narbekovas, pasidžiaugdamas, kad dvasinės vertybės sulaukia mokslinių studijų dėmesio. Profesoriaus nuomone, dvasiniai išgyvenimai yra neatsiejama žmogaus dalis, ypač sergančio ar kenčiančio. Kunigas Andrius, iki pasukdamas dvasininko keliu, buvo talentingas gydytojas chirurgas, sėkmingai operavo ir turėjo galimybę gerai pažinti žmogaus organizmą, buvo pelnęs gerą profesinę reputaciją, pabrėžia, kad žmogus, kaip visuma, be dvasinio konteksto nebūtų visavertis. Palmira neliko skolinga ir padėkos skyriuje profesoriui Andriui Narbekovui daro reveransą bei dėkoja už mokslinį impulsą, teologines konsultacijas, nuoseklų dvasinį palaikymą.

Įžangoje yra gausu citatų ir Palmiros kolegų bei draugų iš viso pasaulio: Profesorius Ahmed Okasha (Egiptas), Verhagen (Nyderlandai), Driss Moussaoui, (Marroco), Jeffres (Kanada), Streltzer (Havajai, JAV), Prasert Politpongampim (Thailandas), K. Bhui (JK), Obiols (Andorra) ir kt.

Daug šilumos padvelkia pačioje monografijos pradžioje, kur autorė pirmiausia įvardija, kad tyrimas yra komandinis darbas ir reiškia dėkingumą tiems, be kurių šios knygos būtų neįmanoma parašyti. Jau mirusiems Tėvams – už amžinos didžiosios vizijos palikimą; šeimos nariams – savo trims vyrams, iškentusiems visai nešeimišką gyvenimą rašymo laikotarpiu; būriui savo artimų ir brangių bičiulių, išsibarsčiusių po visą pasaulį, kurie kažkuriuo

būdu prisidėjo prie šios knygos gimimo (tiesioginių ar netiesioginių konsultacijų, netgi kad ir buvimo mintyse bei širdyje tuo metu). Šiltai minimi daktarinio darbo vadovai Robertas Bunevičius bei Thomas Stompe, sulaukę Palmirą už mokslinio monografijos vairo, didžiulė meilės dozė skirta Nijolei Raškauskienei už visas matematikos konsultacijas, kurias Nijolė suteikdavusi naktimis, nes dieną abi neturėjusios laiko. Pagrindinis padėkos žodis adresuojamas savo pacientams, be kurių šis darbas būtų negimęs.

Autorė teigia, kad atlikti tyrimai kelia naujus klausimus ir įkvėpia dirbti toliau. Pvz., netikėtai tyrimo metu į pirmąją vietą patekė neištikimybės kliesdesiai ir nustūmė į antrąją vietą persekiojimo kliesdesius, pirmaujančius viso pasaulio tyrėjų atradimuose. Kodėl taip yra tarp Lietuvos šizofrenija sergančių ligonių, išlieka tema naujiems tyrinėjimams. Autorė svarsto, kad tai atitinka dabar Lietuvoje vyraujančias kultūrinės bei socialines problemas, todėl būtų įdomu, ką nustatytų nauji moksliniai tyrimai. Tyrėjos nuomone, šizofrenija išlieka moderni ir aktuali tyrinėjimų sritis. Pradėti Kraepelino, Bleulerio darbai transkultūrinės psichiatrijos tyrėjų gretose yra nemirtingi ir kupini įkvėpimo bei žavesio. Šios srities kolegos susitikę gali užsimiršti diskutuodami apie kliesdesių turinį netgi iškilmingų vakarienių metu, kai egzotiški valgiai taip ir lieka nepalieti, o jau laikas skirtis. Autorės pamulto K.Jasperso, psichiatrijos klasiko, filosofo bei teologo raštuose aptiktas teiginys: „Žmogus visada yra daugiau negu jis žino...“ Palmirai yra tapęs šaltiniu, žiburiu, viliojančiu vis į priekį ir neleidžiančiu nurimti.

Dr. Palmira Rudalevičienė šiuo metu dirba konsultante psichiatre Vilniaus miesto Psichikos sveikatos centre (Vasaros 5) ir eina docentės pareigas, skaito teismo psichiatrijos kursą Mykolo Romerio universitete. Pastaruosius metus Palmira dirbo Jungtinės Karalystės psichiatrijos klinikoje, kur gydė psichikos ligonius bei dirbo akademinį darbą su psichiatrijos rezidentais.